

Ülemiste ärilinnaku kogukond

Uuringu tulemused
2025

Anna Petermann

Tartu Ülikooli Kogukondade arendamise ja sotsiaalse heaolu
magistrant

Uuringu eesmärk ja meetod

- Tartu Ülikool viis Ülemiste City tellimusel läbi uuringu eesmärgiga paremini mõista linnaku kogukonnadimensiooni, keskendudes sellele, **kuidas töötajad tajuvad kogukonda ja mida see nende jaoks tähendab**. Uuring koosneb kahest osast: kogukonnateemalise teaduskirjanduse ülevaatest ning süvaintervjuudest linnaku töötajatega.
- **Käesolev raport** keskendub üksnes süvaintervjuude tulemuste esitamisele ja analüüsile. See avab osaliselt linnaku töötajate ja kogukonnaliikmete vaatenurga järgmistele teemadele:
 - Mida tähendab kogukond üldiselt ja ärilinnaku kontekstis?
 - Mis iseloomustab ärilinnaku kogukonda, mis selles toimib hästi ja mis takistab kogukonnatunde kujunemist?
 - Millist väärtust nähakse ärilinnaku kogukonnas?
 - Millistes võrgustikes ja ühistegevustes töötajad osa võtavad ning mida enda ümber märkavad?
 - Mil määral tunnetatakse kogukonna kaasatust otsuste tegemisse?
- **Uuringu sihtrühma** kuulusid Ülemiste City erinevate organisatsioonide töötajad, kellel on olnud kokkupuude linnaku kogukonnaga: nad on osalenud professionaalsetes võrgustikes, kasutanud B2B teenuseid, osalenud üritustel/turniiridel või panustanud nende korraldamisse.
- Kokku vestlesime **8 inimesega**: seitsme praeguse töötaja ja ühe varasema kogukonnajuhiga, kes jagas oma süsteemset vaadet ärilinnaku kogukonna toimimisele ja arengule. Intervjuude keskmine kestus oli 1 tund. Seitse intervjuud toimusid veebi teel ja üks toimus linnakus kohapeal.

Kokkuvõte

- Intervjueeritud töötajad tõid välja mitmeid tegureid, mis nende hinnangul inimesi kogukonnana seovad, sealhulgas geograafiline asukoht, ühised huvid, eesmärgid ja maailmavaated. **Kogukonnakuuluvust** seostati tundega, et sinuga arvestatakse, jagatakse ühiseid kogemusi, suheldakse avatult ning osaletakse olulise info vahetuses.
- **Ülemiste City kogukonda ühendavateks teguriteks** nimetati ühist asukohta, jagatud igapäevakogemust, uuendusmeelsust, rohelist mõtteviisi ning uhkust linnaku algatuste ja hea maine üle. Samas tajuti kogukonda pigem kujunemisjärgus nähtusena, mis ei ole veel paljude jaoks igapäevane kogemus. Kogukonna arendamisel nähakse väärtust, kuna see võimaldab kujundada inimlikumat ja mitmekesisemat töökeskkonda, mis toetab jätkusuutlikkust ning annab töötajatele võimaluse mõjutada oma igapäevast tööelu.
- **Kogukonna tugevustena** toodi esile rohked ressursid – rahalised, teadmiste- ja oskustepõhised, mis loovad eeldusi ühiste eesmärkide elluviimiseks. Märgiti ka avatud suhtluskeskkonda, sisemist valmisolekut aruteluks ning mugavaid töötingimusi, mis soodustavad seotust linnakuga. Takistustena nähti ärimaailmale omaseid individualistlikke väärtusi ning asjaolu, et töökeskkonnas ei ole ruumi perele ja lastele, kuigi need on paljude jaoks elu suur osa. Samuti toodi välja info liikumise keerukus suures linnakus ja üldine anonüümsus.
- Mitmed osalejad olid teadlikud linnakus tegutsevatest professionaalsetest **võrgustikest**, mida hinnati toimivateks ja kasulikeks. Samas ei olnud märgatud isetekkelisi, kogukonnaliikmete endi algatatud võrgustikke. Soovitati luua rohkem võimalusi hobitegevusteks, mis võiksid toetada väikeste huvipõhiste kogukondade kujunemist.
- **Kogemus linnaku üritustega** oli üldiselt tagasihoidlik. Need, kes olid osalenud, hindasid oma kogemust positiivselt, kuid märkisid, et osalejaid on praegu veel vähe. Üritustel osaletakse peamiselt väikestes, omavahelistes gruppides ning osalemist soodustab oluliselt see, kui kutse või info ürituse kohta tuleb tuttavalt inimeselt.
- **Üheks oluliseks puuduseks linnaku ruumis** peeti vaba aja veetmise piiratud võimalusi pärast tööpäeva lõppu. Mainiti nii huvipakkuvate kohtade vähesust kui ka seda, et enamik asutusi on õhtuti ja nädalavahetustel suletud.
- Osalejad tundsid, et **Ülemiste City on avatud ideedele ja ettepanekutele** ning kaasava eelarve uues meetmes nähti potentsiaali. Kogukonna otsustusse kaasamise kontekstis mainiti eestvedajaid ja kõneisikuid kui võtmefiguure kogukonna käivitamisel ja inimeste aktiveerimisel.

1. Kogukonna tähendus

Kogukonna laiem tähendus

- Kogukonnas inimesi ühendavad tegurid võivad olla erinevad, näiteks geograafiline paiknemine, ühised huvid, eesmärgid, religioosne või etniline identiteet jm (Narusson, 2020). Ka intervjuueeritud linnaku töötajad tõid esile erinevaid tegureid, mis nende hinnangul inimesi kogukonnana seovad.
- Intervjuudes tuli korduvalt esile vastandus kahe kogukonnatüübi vahel: ühelt poolt kogukonnad, mida **ühendab geograafiline asukoht** (nt elukoht), ja teiselt poolt kogukonnad, mis kujunevad **ühiste huvide alusel**. Vastajad tõid esile nende kogukondade olulisi erinevusi – geograafilisse kogukonda kuulutakse sageli elusituatsioonide tõttu, huvipõhine kogukond seevastu kujuneb teadliku valiku tulemusena.
 - Geograafilise kogukonna puhul rõhutati selle terviklikkust: see on koht, kus on olemas kõik eluks vajalik ning mis katab inimese erinevaid eksistentsiaalseid vajadusi (füsioloogilised, sotsiaalsed, eneseteostusega seotud)
- Samuti toodi esile **ühine eesmärk** ja selle nimel tegutsemine ning ühine arusaam sellest, kuidas seatud eesmärgini jõuda. Mitmel juhul mainiti ka **jagatud mõtteruumi**, väärtusi ja soove kui kogukonda ühendavaid tegureid.

„Mis on kogukond minu jaoks? Kogukond on inimrühm, keda ühendab ühine huvi või geograafiline asukoht.”

„Kui mõelda vanadele aegadele, sellise külakogukonna peale, siis seal oli keegi, kes tegeles puutööga, keegi, kes oli sepp, keegi, kes ravis inimesi, ja keegi, kes aitas sünnitusi vastu võtta. Sellises kogukonnas või külas oli olemas kõik eluks vajalik. Seal oli oma kirik ja surnuaed ning kogukond toimis sünnist surmani.“

„Kogukonna liikmed teevad ühise eesmärgi nimel pingutusi. Neil on ühised mõtted ja arusaamad sellest, kuidas asjad peaksid toimima.“

„Minu peas on kogukond sarnaste mingite huvidega või sarnases ruumis... Ruum ma siis mõtlen nagu suures tähenduses ruumina. Nii mõte ruumis kui ka füüsiliselt mingis piirkonnas.. et neil on mingisugune sarnane soov, mis on seotud selle huvi, ruumi või mingi muu ühise asjaga, ja seal nagu koos toimetavad inimesed.“

Kuuluvustunne

- Intervjuude põhjal ilmnes, et ka subjektiivne kuuluvustunne ei väljendu ühtsel viisil. Intervjueeritavad tõid esile mitmesuguseid kuuluvuse tunnuseid, kirjeldades, mida nende jaoks see tunne tähendab. Need olid järgmised:
- **Tunne, et sinuga tõepoolest arvestatakse.** Inimene tajub end kogukonna liikmena siis, kui tema arvamust kuulatakse, tal on võimalus panustada ja mõjutada toimuvat nii grupisisesele kui ka laiemas keskkonnas.
- **Ühise kogemuse teadvustamine ja jagamine.** Nendeks võivad olla nii jagatud keskkonnast tulenevad tegurid kui ka igapäevased juhuslikud vahejuhtumid. Ühise kogemuse teadvustamine on tihedalt seotud võimalusega sellest rääkida – ainult suhtluse kaudu saab selguda, et ka teised on kogenud midagi sarnast. Just kogemuste jagamine loob seotuse ja kuuluvuse tunde.
- **Positiivne suhtluskogemus,** mis tekib ühiste jututeemade ja huvide olemasolul ning soodustab kuuluvustunde kujunemist.
- **Olulise ja tähendusliku info liikumises osalemine.** Kuuluvust tugevdab see, kui kogukonnaliikmete vahel liigub info, mis on inimese jaoks huvitav, kasulik ja tähenduslik.

„Ma arvan, et üks oluline asi ongi kaasatus. Sinuga jagatakse infot, sinu käest küsitakse arvamust ja sellele ka reageeritakse. Mitte lihtsalt nii, et küsitakse niisama, vaid selle peale tehakse ka tegelikult midagi. See tähendab, et keegi ei otsusta üksinda, vaid kui kogukonna või linnaku huvides on vaja midagi ära teha, siis see on enne inimestega läbi räägitud..”

„Mingitest ühistest kogemustest osa saades, ma saan aru, et see on meie grupi ühine kogemus, millest ma praegu siin osa saan.. Kas üritused, kas mingeid tegevused kas mingid.. Ma ei tea kas või tõesti mingi koolitus mingi, mis meil olid siin vahepeal need tänavatoidu autode mingid asjad, et noh... et me saame nagu koos mingi sama kogemuse.”

„Jah ma arvan, et see on mingi tunde baasil ja ka see, et kuidas mul on inimestega millestki rääkida“

„Võib-olla ühtekuuluvus ongi see, et mulle jõuab kohale just see info, mida mul tegelikult on vaja. Näiteks IT-arenduse teemad ei puuduta mind ja neid ei ole vaja teada. Aga kui tuleb selline info, mis paneb personalitöötajad end siin hästi tundma, näiteks millised üritused võiks neile meeldida, siis see on väärtuslik. Kui info on sihitud ja asjakohane, siis see aitab ka kuuluvustunnet luua. Lihtsalt niisama infot on sageli liiga palju.“

2. Ärilinnaku kogukonna tähendus ja omapära

Ühisosa Ülemiste City inimestel

- Küsimusele, mis on Ülemiste City inimestel ühist, vastati üsna sarnaselt ja üksmeelselt. Esile tõstetud ühised jooned olid järgmised:
- **Jagatud ruum ja keskkond ning sellest tulenev ühine kogemus.** Samuti tõsteti esile elustiiliga seotud ühiseid muresid, nagu istuv tööviis, mis on kontoritöötajate seas laialt levinud. Uhkuse tunne, mis seostub hea mainega kohas töötamisega.
- **Uuendusmeelsus ja avatus innovatsioonile.** Ülemiste inimesi iseloomustati valmisolekuga katsetada uusi lahendusi ning positiivse suhtumisega uuendustesse.
- **Uhkustunne seoses tööga edumeelses ja hea mainega piirkonnas.** Mõned intervjueeritavad tõid esile, et nii töötajate endi hea arvamus linnakust kui ka Ülemiste City laiem positiivne maine, tekitavad soovi samastuda selle keskkonnaga, mis omakorda suurendab seotust ja tugevdab kuuluvustunnet.
- **Roheline mõtteviis ning kestlikkuse väärtustamine.** Märgiti, et linnaku inimesed hindavad jätkusuutlikke ja rohelisi valikuid, mis on osaks kohalikust kultuurist.

„Meil on puhtalt juba need ruumi asjad tegelikult et, et eks paljud on nagu ah see tramm ikka veel ei käi ja need lennukid lähevad, tahaks reisile või noh, et see lihtsalt see ruum ise vaata mingid asjad paneb mul jube tuuline, et need kogemused siin on ja neid ka Ülemiste City ise ka nagu tekitab. Nagu siin seal väikseid ühiseid kokkupuutute punkte, et need on nagu vahvad. Ma arvan, et on ikka mingi siuke jagatud kogemus.“

„Noh, sinna ei tulegi toimetama see firma, kes ma ei tea ei mõtle roheliselt säästlikult ja kõike muid asju, et seal ongi siukene võib olla siuke ühtemoodi mõtleb seltskond juba koos.“

„Noh, me võime väljaspool tööd teha väga erinevaid asju, aga kui kõik töötavad näiteks. Arvuti taga siis võivad tekkida probleemid silmadega või see, et me istume kogu aeg, et see tekitab meile mingisugused ühised jututeemad.“

„Kui inimene endale nagu need asjad ka lahti mõtestab, et tegelt nagu see ei ole, siin lihtsalt nagu töökoht, vaid tegelikult nagu ajataksegi ägedat asja ja tehaksegi suuri asju... vaatad, siis see arusaam nagu inimesteni jõuab, siis ma arvan, et see on kindlasti ühenduskoht on, et sa ei ole lihtsalt suvalises ärihoones vaid sul on nagu selline omaette linn.“

Kogukond Ülemiste Citys

- Ülemiste City kogukonda tajutakse pigem kui midagi, mis on **kujunemisjärgus** ega ole veel üldiselt tunnetatav osa igapäevasest kogemusest. Mõned intervjuueeritavad tunnevad juba täna kuuluvust, kuid ka nende lugudes kõlas palju tulevikku vaatavat. Osa vastajate jaoks on kogukond praegu siiski veel täielikult tulevikuteema.
- Need, kes juba täna tunnevad kuuluvust, kirjeldasid kogukonda kui keskkonda, kus **inimesed on üksteise suhtes hoolivad ja toetavad**, suhtlevad avatult ning on **valmis kuulama ja arvestama teiste arvamustega**.
- Osad intervjuueeritavad võrdlesid Ülemiste Cityt väikese iseseisva linnaga, mida nähakse toimiva ja areneva keskkonnana.
- Mõned vastajad märkisid, et linnakus liikudes tekib neil tunnetus, kes on justkui "kohalik" ja kes mitte. Kohalike tunnustena toodi esile avatud ja enesekindel olek, samas kui mujalt tulijad paistsid sageli olevat midagi otsimas. Samuti mainiti lõunakarpi käes ja ettevõtte sümboolikaga riideid, mida linnaku töötajad pidavat kandma uhkusega.
- Need, kes täna veel kuulumist ega kogukonda ei taju, rõhutasid **vähest infoliikuvust**: sageli ei teata, millised organisatsioonid linnakus tegutsevad ega kes nende taga on. Samuti mainiti, et linnaku **elu toimub ainult tööaegadel**, ülejäänud ajal jääb piirkond tühjaks. See ei toeta ettekujutust kogukonnast kui orgaanilisest kooslusest, mis haaraks endasse mitmekesiseid eluvaldkondi.

„Ma ei tea, mul tuleb kohe selline turvatunne. Tuleb peagi, et võib olla see, et mul see eelnev töökogemus oli väga-väga teistsugune igas mõttes. Siis jõuda siia kogukonda, mis on see nagu suured mõeldav kogukond pluss see ettevõtte, kus ma olen, et need kaks tekitavad sellise turvalise koha mul siin olla ja tegutseda ja ma tunnen, et ma tahan teha. Ma tahan kogeda. Ma tahan õppida. Ma tahan vajadusel inimesi aidata, et just see selline turvaline koht tingibki minu jaoks seda, et ma nagu ma tunnen, et ma saan siin teha kõike, mis mul vaja on oma tööd hästi ja tõesti seda areneda ja siis võimalused... ma kohtun iga päev mingi uue ägeda toreda inimesega. See on nagu üüratult suur. Et sa nagu hommikul ma tahan siia tulla ja õhtul samas tahan nagu koju ka minna, et see balanss nende asjade vahel on nagu hästi hea.

„Kogukond tundub selline ... ütleme selline, tore väljamõeldud unelm kuidas kõik peaks olema sidusalt omavahel seotud, et teave liigub ja inimesed esmane kui midagi otsitakse, siis otsitakse koheselt nagu siin linnakus siseselt... Reaalsus on see, et isegi siin meil ei ole sellist arusaamist, et kes meie majas veel on olemas “

Ärilinnaku kogukonna väärtus

- Toimiv kogukond suudab paremini **arvestada inimeste erinevate vajadustega** ning toetada **tasakaalu töö ja muu elu vahel**. Töötajad hindavad võimalust luua inimlikumat töökeskkonda, mis ei piirdu ainult professionaalse funktsiooni täitmisega, vaid toetab ka muid elukülgi muutes töö tegemist jätkusuutlikumaks.
- Esile kerkis ka ühe intervjuueeritava kogemus, et **inimlik kontakt** võib toetada üksteise mõistmist ja **sujuvat koostööd ka professionaalses keskkonnas**.
- Kogukond annab inimestele **võimaluse mõjutada oma ümbritsevat töökeskkonda** positiivses ja soovitud suunas. Linnaku arendajad on valmis kuulama kogukonnaliikmete ettepanekuid ning teevad aktiivseid samme, et suurendada inimeste kaasatust ja osalust ühistes otsustes.
- Kogukond toimib **tugivõrgustikuna**, mis võimaldab inimestel **turvaliselt arendada oma erialaseid oskusi**. Kui probleemide või raskuste tekkimisel saab pöörduda teise kogukonnaliikme poole – olgu see oma ettevõttest või kogu linnakust, loob see turvatunde, mis julgustab inimesi olema loovamad, katsetama uusi ideid ning õppima kiiremini ja enesekindlamalt.
- Tulevikku vaadates toodi esile, et ärilinnaku kogukonna üheks potentsiaalseks väärtuseks võib olla **sümbiootiline suhe**, kus ettevõtted saavad oma teenustele ja toodetele püsiva sihtrühma kogukonnaliikmete näol, samas kui kogukonnaliikmed saavad kasutada kvaliteetseid teenuseid parematel tingimustel kui muidu.

„Endal on siukest töö ja eraelu tasakaalus näha seda, et kõik ei ole nagu äri või professionaalsus vaid vahel, et kuidas seda asja balanseerida? Või noh, et seda inimlikku aspekti tuua, et töö on nagu tegelt suur osa meie elust, aga seda inimlikult võtta või seda kuidagi teha...et ee, et töö situatsiooni tuua selline Inimlikus. Ma ise tunnen, et võib olla teistega professionaalsel tasandil on lihtsam suhelda, kui on eluline mingi kontakt.“

„Noh ma arvan, et kasu... see keskkond, kus sa töötad, et ka see on lihtsalt üks maja teiste majade vahel või on see linnaku eluruum, mis on läbi mõeldud ja inimeste arvamust küsitud. Ja see on see suund, millega nad täna nagu väga tublisti tegelenud, et kui on nagu arvamusi tulnud, siis neid on püütud ka rakendada ja kaasatud siis nii öelda. Ettevõtetelt on küsitud, et mis võiks parem olla? Kindlasti linnaku mõttes, et see lisab nagu väärtust, et millises keskkonnas sa nagu tööle käid.“

Kindlasti ongi see, et isegi kui mul on mingisugune idee või või ma pean midagi tegema ja ma pole seda varem teinud, mul on vaja nagu välja mõelda, siis ma leian kas siis oma ettevõttest või siis ülemiste pealt kindlasti kellegi, kes on alati valmis aitama. See on nagu täiesti tavapärane asi Ülemistes... et mine ja otsi keegi ...et kõigil õnnestuks ja et kõigil läheks hästi ikkagi.

Kogukondlikust **soodustvad** faktorid

- Ärilinnaku kogukonnas on rohkelt **ressursse**: rahalisi, oskustealaseid ja teadmistepõhiseid, mis **loovad võimalusi** ühiste eesmärkide ja soovide elluviimiseks
- Üks intervjueeritav tõi välja, et linnakus on suhteliselt **lihtne leida inimestega ühist keelt** ning **keskkond soodustab avatud ja sisulist arutelu**. Võrdluseks mainis ta korteriühistut, kus elanike soovid ja arusaamad elust on sageli väga erinevad, mistõttu on kokkulepete saavutamine seal oluliselt keerulisem.
- Linnakus on loodud ettevõtetele ja töötajatele **meeldivad ja mugavad tingimused**, mis omakorda tekitab neis soovi linnakus olla ja panustada selle arengusse.

„Ma arvan, et tugevuseks ongi võib olla see, et nagu äkki et võimalusi on rohkem. Ma mõtlen rahalisi võimalusi, kindlasti nagu sellega, nagu jõuab kiiremini nagu mingisuguseid asju luua ja teha, et paratamatult nagu midagi luua või teha, selleks on finantsilisi vahendeid vaja, et selle jaoks, nagu niisama, võib ilusaid asju mõelda, aga kui ei ole millest teha, siis siis on nii.“

„Ma olen ise ühe korteriühistu nii öelda juhatuses ja noh, näha on seal mingi juhatuse koosolek on et noh, mis hästi, et sul on 10 korterit, see on 10 arvamust ka nagu ja kõik pusivad nagu oma asja nagu niimoodi lõpuni, et mingit ühist keelt on väga raske leida, siis ütleme sellise linnaku mõistes sellist ühist keelt on nagu palju lihtsam leida, et pannakse plussid miinused lauale ja arutatakse läbi ja ei ole nagu sellist, et sul on 10 inimest laua taga ja 10 arvamust on ju. See on väga fine, et on kellegil kaks eriarvamust aga et see ei ole nii drastiline.“

„Noh ütleme kui ma nagu peaksin ütlema, et kus ma oma äri võiksin teha. Ma võiksin kolida teisele poole raudteed Lasnamäele, mu elu oleks kordades odavam, ma teeniksin võib olla ka kordades rohkem kasumit, aga ma ei taha sinna minna. Miks? Just sellepärast, et mulle meeldib siin linnakus, siin on hoolivus, siin on kõik see, mille peale ma ei pea täna muretsema nad teevad mingid asjad ka minu eest ära... Eksju et ee kui kogukond annab mulle head tingimused igalt poolt, siis noh, mina tahan ka kogukonnale midagi vastu anda, et see on siukene partnerlussuhe omavahel eksju et ja noh, mina pean ennast ka kogukonna liikmeks selles suhtes, et mina oma äriga toimetan selles kogukonnas“

Kogukondlikust **takistavad** faktorid

- Professionaalses töökeskkonnas **domineerivad väärtused, mis toetavad individuaalset arengut ja isiklike eesmärkide saavutamist**, mistõttu jäävad kollektiivne heaolu ja ühised sihid sageli tahaplaanile.
- **Töölases kogukonnas ei ole kohta perele ega lastele.** Kui töö ja pereelu on teineteisest lahus, tuleb aeg ja tähelepanu, mida inimene suunab töölase kogukonna tegevustesse, paratamatult pere arvelt. Kuna pere on paljude jaoks tähtsam kui töö, jäävad tööga seotud kogukondlikud algatused sageli tagaplaanile.
- Tööandjad ja töötajad ei pruugi näha töökohta ega tööpäeva kui keskkonda, kus on ruumi tegevustele, **mis ei ole otseselt seotud tööülesannete täitmisega.**
- **Linnak on suur** ja inimesed ei tunne üksteist kuigi hästi, **mis muudab info liikumise keeruliseks.** Infokirjade kaudu edastatav teave ning muudest väliskanalitest tulev info ei kõneta töötajaid kuigivõrd, kuna fookus on igapäevastel tööülesannetel.

„Kui ma näiteks kodukoha kogukonnast räägin, siis seal on mul siiski nagu mitte ainult mina, vaid ka mu pere heaolu sõltub sellest, et me oleme kogukonna liikmed, et ma tunnen oma naabreid, et mu laps nagu teab, kelle poole pöörduda, kui ta häda on käes. Aga siin ma käin üksi siin minu laps nagu noh on kaks korda elus võib olla siia sattunud... see ei ole tema ruum. See ei ole nii oluline, kõikidest asjadest siin osa saada sellepärast, et ma alati võtan osa millestki millegi arvelt onju, et kui ma võtan siin üritusest osa tähendab, mul jääb perega midagi nagu vähem aega too päev või ei jõua järgi lasteaeda ja keegi teine peab minema. Professionaalselt, mul on hästi mugav, kui ma saan siin võrgustikest osa võtta või mingit koolitust või sellist asja, aga enam nagu professionaalne, siis ma see läheb juba minu eraelu arvelt.

„Sa töötad ühes kohas, elad teises ja ma ei tea... lõõgastud kuskil kolmandas kohas. Minu jaoks ei ole eriti põhjust, miks pärast tööpäeva Ülemistesse jääda.“

„Ja ma arvan tegelikult, et kui need üritused oleksid rohkem sellise sõnumiga, et need on ka töölased võrgustumisüritused, siis inimesed tuleksid parema meelega. Siis on lihtsam ka tööandjale põhjendada, miks ma sinna lähen. Mulle tundub, et praegu on paljuski nii, et kuna on tööaeg, siis ei saa minna – peab tööd tegema.“

3. Koosviibimine ja ühised tegevused

Võrgustikud Ülemiste City kogukonnas

- Mitmed intervjuueeritavad olid teadlikud, et Ülemistel tegutsevad **professionaalsed võrgustikud**. Ka need, kes ise neis ei osale, olid kuulnud näiteks personalivaldkonna töötajate võrgustikest. Need, kes ise kuulusid professionaalsetesse võrgustikesse (nt personalitöötajate või turundajate võrgustikku), hindasid neid positiivselt ning pidasid toimivaiks algatusteks, mis toetavad omavahelist koostööd ja teadmiste vahetust. Rõhutati ka, et professionaalsed võrgustikud pakuvad väärtuslikku võimalust tutvuda ja suhelda **inimestega teistest organisatsioonidest**.
- Samal ajal oskasid mitmed vastajad kirjeldada suhtlust, mis toimub Ülemiste City korraldatud ürituste raames, kuid seda ei peetud eriti heaks viisiks püsivate sidemete loomiseks.
- Inimesed **ei olnud aga märganud isetekkelisi, kogukonnaliikmete endi poolt hoitud ja korraldatud võrgustikke**. Lisaks toodi sageli välja, et linnakus võiks olla rohkem võimalusi hobitegevusteks, mille ümber saaksid kujuneda isetekkelised, huvipõhised võrgustikud. Üks vastaja oletas, et spordiharrastajate seas toimub ilmselt mingi omavaheline suhtlus, kuid ise ei olnud ta midagi konkreetset märganud.

„See võrgustikud... ma arvan, et on geniaalne idee. See võiks olla nagu aktiivsemalt nagu toimida. Selles mõttes, et nad inimesi ka, et mõni mõnikord on nagu rohkem osalejaid, mõnikord vähem. Et see on minu arvates tõesti geniaalne asi siin ja seda võiks nagu hoida ja toetada, et ma arvan, et see aitab nagu siukest koostööd teha“

„Ma arvan, et need algatused, mis Ülemiste City enda poolt tulevad, näiteks rattaga tööle kampaaniad või välitreeningud, mida korraldab MyFitness, need toovad kokku inimesed, kellel on ühised huvid. Siis tullakse kohale, tehakse koos midagi ja tähistatakse. Aga igapäevaselt ma ei ole täheldanud, et midagi sellist toimuks regulaarselt. Pigem on need tegevused asutuste poolt korraldatud.“

Osalemine linnaku üritustel ja koosviibimistel

- Intervjueeritavate **kogemus** linnaku üritustel ja tegevustes osalemisel oli erinev, kuid **üldjoontes pigem piiratud**. Mõned intervjueeritavad olid osalenud nii professionaalsete võrgustike korraldatud sündmustel kui ka laiemates linnaku ettevõtmistes, näiteks vastlapäeva, sõbrapäeva või naistepäeva üritustel. Teised küll märkasid kutseid ja huvipakkuvaid üritusi, kuid ei olnud nendeni jõudnud. Mitmed tunnistasid, et saavad ürituste toimumisest teada alles tagantjärele ega märka kuulutusi ega muud infot enda ümber.
- Need, kes olid üritustest osa võtnud, hindasid oma kogemust positiivselt, kuid tõdesid, et osalejaid ei ole tavaliselt kuigi palju ning on tunda teatud passiivsust kogukonnas.
- Intervjuudest selgus, et üritustel **osaletakse sagedamini gruppide** – koos kolleegide või isegi kogu tiimiga. Üksi osalemist esineb harvem.
- Ka need, kes ei olnud seni üritustest osa võtnud, arvasid, et tunneksid tõenäolisemalt huvi, kui **keegi tuttav** jagaks nendega seda infot või kutsuks endaga kaasa. Üks juhtival positsioonil intervjueeritav arvas, et just juhid võiksid näidata üles initsiatiivi ja kutsuda oma kolleege üritustele kaasa.
- Samuti leiti, et kutsed üritustele võiksid tulla konkreetsetelt inimestelt või organisatsioonidelt, mitte abstraktselt kogukonna tiimilt. See muudaks kutse isiklikumaks ja seeläbi ka kutsuvamaks.

„Kuna kogukond teeb üritusi nagu firmade vahel, kus saab nagu tuttavaks, siis näiteks viimane oli mingi sõbrapäeva üritus. Seal oli küll nagu väga äge saada, tuttavaks, et selline ettevõtte, aga sina oled sealt ettevõttest ja sellise taustaga.. Ja mida ma näiteks nüüd viimastel üritustel olen näinud, on see, et väga palju tahetakse anda, aga kaasatulijaid ikkagi väga palju ei ole. Ma ei saa aru, millest see tuleneb, ma tunnetan võib-olla natuke seda passiivsust...“

„Vahest on see, et kui ongi täiesti viimasel hetkel minek kuskile, siis kontori pealt alati ma hõikan, et kas keegi tahab veel kaasa tulla. Et selline viimase hetke minekut, et võib olla see naistepäeva kontsert oligi meil selline, et kõik nagu muud asjad olid juba tehtud ja see oli täpselt lõuna ajal ka. Ja siis oligi et, okei, ma võtan selle pool tundi ja lähme siia alla.“

Kui ma nüüd tagasi mõtlen, miks inimesed üldse tulid, siis usun, et üheks põhjuseks oli see ühine väärtus, sport ja liikumine Samuti olid olulised liidrid – kõneisikud, need inimesed, kes vedasid. Mitte lihtsalt mingi suvaline kollektiiv kuskil Ülemiste Citys, vaid keegi konkreetne: olgu see Ülemiste City juht, ambassador või mõni muu eestkõneleja. Näiteks kui nad korraldavad üritusi, siis minu meelest see toimib väga hästi. Praegu on näiteks käimas Padeli turniir ja just see ongi toimiv mudel: keegi konkreetne, mingi spokeperson, olgu ta inimene või organisatsioon, seisab asja eest. Tema kaudu kogu asi käima läheb.“

Sotsiaalse lisandväärtusega ruum ja teenused

- Positiivsete ruumivõimalustena töid intervjueeritavad sageli esile mitmekesiseid võimalusi koosolekute läbiviimiseks. Eriti hinnati **kõnnikoosoleku formaati**. Samuti toodi korduvalt esile, et linnaku eri hoonetes leidub **rohkest huvitavaid ja mitmekesiseid vestlemiseks sobivaid ruume**, mida kogukonnaliikmed alles avastavad.
- Oluliste lisandväärtustena toodi esile ka:
 - Terviseteenuste kättesaadavus töökohale lähedal, sealhulgas võimalus saada teenust inglise keeles;
 - Mängualad, kus nähakse inimesi vaba aega veetmas, puhkamas ja omavahel suhtlemas;
 - Linnakus tegutsevat kõrgkool ja seal pakutavad haridusvõimalusi.

Üks intervjueeritav tõi koguni välja, et linnakus on olemas kõik eluks vajalik, mistõttu meenutab Ülemiste City talle väikest linna. Ta leidis, et linnakus on meeldiv ja mugav viibida ka koos perega, mistõttu on nad korduvalt külastanud Ülemistet ka nädalavahetustel.

„No me enda osakonnaga teeme tihti neid kõnnikoosolekuid, kui sellistes lõunal käime ka majast väljas vahepeal ja näiteks, juhid teevad neid arenguvestlusi ka. Me peame majast väljaspool mingis söögikohas kontekstist välja tähtsaid vestlusi juhiga, kuskil kohvikutes siin lähedal.

„Sellest hakkab saama selline nagu väike linnaosa. Et siin olles saab nagu kõik vajadused nagu kaetud. Ehk et ülemiste küll keskus on siin väga lähedal ee, mis aitab välja asjades, aga et siin on tegelikult toidupood, on olemas tehnikapood on olemas, sporti saab teha. Kultuuri saab nautida. Et ee et hakkab nagu väikseks nagu selliseks linnaks saama...Kui mul on olnud ka oma lapsed kaasas ja siin ongi selline see kiik ja siis ongi seesama see kõnni koosolek, nemad küll koosolekut ei tee, aga neil on väga põnev seda rohelist jutti jälgida, et kuhu nad siis välja jõuavad.“

“Ma lihtsalt ei käi ülemistes tööl, aga lähen ka silmaarsti juurde, teen mikrokraadi”.

Ruumi puudujäägid sotsiaalsete sidemete kujunemisel

- Mitmed intervjuueeritavad tõid esile, et Ülemiste Citys **puuduvad võimalused vaba aja veetmiseks pärast tööpäeva lõppu**. Mainiti nii huvipakkuvate kohtade vähesust kui ka seda, et enamik asutusi on õhtuti suletud.
 - Tekib suletud ring. teenusepakkujad ei paku töövälisel ajal teenuseid, kuna linnakus pole piisavalt inimesi, ent inimesed omakorda ei jää linnakusse pärast tööpäeva, sest teenused ei ole sel ajal kättesaadavad.
- Seoses linnaku tühjuse ja ruumi „elutusega“ töövälisel ajal räägiti sageli ka elumajade rajamise ja püsielanike tekkimise vajadusest. Usuti, et just **püsielanikkond** võiks tuua linnakusse elu, luues ka loomuliku vajaduse mitmekesiste teenuste järele.
- Ühe ruumilise tähelepanekuna toodi välja ka , et Ülemiste Citys puudub keskne kogunemiskoht, millel oleks sümboolne ja sotsiaalne tähendus, nagu turuväljak linnades ja asulates, kuhu inimesed koguneksid loomulikult ja intuitiivsel viisil.

„Et see keskkond kõik need noh kõnni rajad ja pargid ja kõik muu. See on kõik nagu tore. Aga kui võtame, et ka reedel väga paljud kontorid ja muud on ju kodukontorisse endiselt jäänud, on ju, et kuigi käive tööle põhimõtteliselt nagu reede laupäev pühapäev, on see, nagu ikkagi keskmisest tühjem.. Täna ma arvan, et see linnak on natuke mingis mõttes nagu elutu.“

„Millest näiteks ma tunnen ise vaeva aeg ajalt puudust on see, et võib olla läheks pärast tööd mõne kolleegiga, võtaks mõne õlle, kuskil on ju, aga siin ei ole ühtegi sellist kohta, et kõik söögikohad pannakse kinni pärast tööd onju, et võib olla kui oleks mingid siuksed after work mingid asjad. Ma mäletan, kui inglismaal elasin, siis see oli väga populaarne seal, et mindigi pärast tööd mindi veidikeseks pubisse. Ma tean, et siin on üks koht, ma astusin sinna sisse ja kohe astusin välja ka, sest ma ei taha seal olla.

„Mina näiteks käisin ühes keraamikaringis – üliäge kogemus. Aga see toimus Telliskivis ja ma lihtsalt ei jõudnud sinna õigeks ajaks. Kui midagi sellist oleks võimalik teha pärast tööpäeva, linnakus kohapeal, siis ma läheksin hea meelelega.“

„Sinna lennujaama poole...seal võiks nagu rohkem tulla seda elu sisse ma ei tea, võibolla mingid elumaju lausa... Just see, et see elu ei olekski nagu mitte ainult üheksast viieni vaid, et see elu oleks nagu kogu aeg käiks seal. Kui see elu seal kogu aeg käiks nagu teisel pool raudteed Lasnamäel, siis ma arvan, et need ärid ka suudaksid ennast rohkem lahti hoida ja uksed oleksid ka nagu rohkem avatud ja siis sinna võib olla tuleks ka rohkem igasuguseid erinevaid teenusepakkujaid.“

Suhtluskanalid

- Intervjueeritavad tõid esile, et Ülemiste Citys puudub suhtluskanal, mis võimaldaks **kogukonnaliikmete vahetut suhtlust**. Infovahetus toimub peamiselt ühepoolse kommunikatsioonina ülevalt alla, näiteks infokirjade, sotsiaalmeediapostituste ja plakatite kaudu. Erinevate ettevõtete töötajatel ei ole aga ühist platvormi omavahel suhtlemiseks.
- Mitmed vastajad märkisid, et infokirjade ja plakatite kaudu jagatav teave jääb sageli tähelepanuta. Põhjuseks toodi ühelt poolt üldine info üleküllus, mis raskendab olulise eristamist ebaolulisest. Teiselt poolt rõhutati suurt töökoormust ja ajapuudust – tööpäeva jooksul puudub nii aeg kui ka vaimne ruum, et süveneda organisatsioonivälistesse teadetes. Vastandina hinnati kõrgelt vahetut, suuliselt levivat infot, mida tajuti tähenduslikumana ning leiti, et selline suhtlusvorm soodustab suuremat seotust ja aktiivset osalemist.

„No ühe asja, mis ma näen, mis on nagu siuke kasutamata potentsiaal, et kui nagu võimekust on, et siis just see kogukonna mingi siukse suhtluskanali tekitamine sotsiaalmeedia mingi kogukonna grupp kus noh, ongi kogukonna juht kes hoiab seda vestlust või aktiivsust üleval, aga et kus igaüks saab põhimõtteliselt nagu panustada. Nagu tõesti, jah, nagu Kalamajas on see, et kas keegi naabritest tahab suhkrut laenata... siis, miks mitte siin ei või olla, et kas kellegil on mingit laadijat mulle laenata või... et kuulge, mis seal tänavanurgal täna toimub? Ideaalis võiks olla selline, et kogukonna liige ja kogukonnad ikka omavahel saaksidki mugavamalt lihtsamini suhelda. Mitte et hei sina töötad seal ja mina töötan seal teeme koostööd, vaid midagi nagu sellist lihtsamat, inimlikumat. Jah, see kodukoha näide on seesugune, et laenama naabritelt soola onju, aga siin on tõesti, et meil oli asutuses, sünnipäev tellisime 50 kilo torti, tuli 3 inimest kohale, palun, Ülemiste City, keegi, tulge sööge torti. Hei kas keegi?“

3. Kogukonna kaasatus otsustusprotsessidesse

Võrgustikud Ülemiste City kogukonnas

- Peaaegu kõik osalejad märkisid, et nad tunnevad, et Ülemiste City on **avatud erinevate ideede, ettepanekute ja soovitude vastuvõtmisele**. Samas leidis ka neid, kelle hinnangul on ettepanekute tegemine küll võimalik, kuid mitte lihtne ning see eeldab märkimisväärt isiklikku pingutust.
- Üldiselt öeldi, et kui neil tekiks mõni idee või ettepanek, siis nad kas teavad, kuhu sellega pöörduda, või oskavad vähemalt otsida infot selle kohta.
- Tõstatus ka selline perspektiiv, et kuigi võimalus oma ideid välja pakkuda on olemas, ei tajuta tugevat vajadust millegi muutmiseks. Seetõttu ei minda nende võimalustega aktiivselt kaasa ning jäädakse pigem passiivseks. Kogukonna käekäiku mõjutamise idee jääb veidi kaugeks – ollakse küll teadlikud, et sellised võimalused eksisteerivad, kuid nende kasutamiseni ei jõuta. Selles kontekstis mainiti **eestvedajaid ja kõneisikuid** kogukonna käivitamise ja inimeste kaasamise võtmefiguuridena. Pakuti, et just nemad võiksid olla oluline ühenduslüli, kelle kaudu muutuks osalus kogukonna elus tegelikult nähtavaks ja tajutavaks.

„Üldse tegelikult, ma arvan, et siin saab teha nagu kõike. Et mul üks uus kolleeg just tuli tööle, tema teeb maale. Viisime ta kokku siin inimestega ja ta augustis avab oma näituse all kohvikus. Vaid küsi ja sa saad.“

„Kui kellelgi on soov midagi muuta või tal on idee, kuidas midagi paremini teha, siis arvan, et see oleks üsna keeruline. Võib-olla on olemas mingi veebileht, kuhu saab kirjutada, aga ma ei oleks kindel, kas see jõuab üldse korraldajateni või kellegi selliseni, kellel on voli midagi ette võtta. Võib minna ka personaliosakonda, aga neil on niigi palju teha. Praegu on üldine hoiak selline, et kõigega peaks saama tegeleda kiiresti, sest kellelgi pole aega. Ja kui millegi tegemine nõuab rohkem pingutust, siis tõenäoliselt kaob 70% ideedest lihtsalt ära. Inimesed mõtlevad, et mul ei ole aega otsida neid õigeid inimesi üles. Ma arvan, et just selles osas on arenguruumi.“

„Võib olla ma selles mõttes, ma olen nagu suht rahul olnud siiamani, et mul ei ole nagu rahulolematust millegi vastu, et seetõttu ma ei tunne ka, et mul oleks mingi karjuv vajadus, siis sõna välja öelda, et aga suuremas osas või pigem ongi see, et et kui ma näiteks näen neid reklaame, siis ma näen neilt nende noh ekraanide peal, kui lähen tööle või tulen töölt või lähen lõunale... aga siis see ununeb kohe ära. Aga kui keegi tuleks näiteks lõunajärjekorras minu juurde ja küsiks, siis ma kindlasti vastaksin.“

Kaasav eelarve

- Küsides inimeste käest, kuidas nad tajuvad võimalusi linnaku arengu mõjutamiseks, meenutati esimesena kaasavat eelarvet ehk **kogukonnafondi**. Kogemused sellega olid aga erinevad:
- Mitmed osalejad märkisid, et kuna nad on fondiga mingil moel seotud, ei saa nad seda päriselt objektiivselt hinnata. Samas nägid nad, et ettepanekuid esitatakse aktiivselt, mistõttu jäi mulje, et tegu on kasuliku uuendusega ning olulise sammuga kogukonna tegeliku kaasamise suunas.
- Mõned olid tutvunud fondis tehtud ettepanekutega ja leidsid, et nende enda vajadused ja soovid on seal juba esindatud.
- Oli ka vastajaid, kes olid fondist küll teadlikud, kuid ei olnud sellesse süvenenud, kas ajapuuduse tõttu või seetõttu, et nad ei tunne hetkel selleks otsest vajadust.

„Väga vahvaid ideid on sealt nagu välja tulnud, et noh, ma arvan, ta on veel lapsekingades selles suhtes see kogukonna fondi mõte, aga kindlasti on sellel palju potentsiaali.“

„Ma ei seekord, ma ei pannud mitte midagi sinna kirja. Seal olid juba väga head ideed olid kirjas. Kõik, mis seal juba on, Minule oli täiesti aktsepteeritav. Et võibolla mulle ideed, mis mul on võib olla liiga suured.“